

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Мельниченко Н. В.

«30» серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНА

Ступінь бакалавра

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: кандидат педагогічних наук, старший викладач Філімонова Тетяна Володимирівна

РЕЦЕНЗЕНТ: Дрозд О.В., кандидат педагогічних наук, в.о. доцента кафедри психології ЧНУ імені Петра Могили

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної ради (Михальченко Н.В.)

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологія педагогічна» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: вікова динаміка психіки людини протягом дитинства, розвиток психічних процесів та психічних якостей особистості дитини. - дитяча психологія слугує теоретичною основою для педагогічної психології, а також для практики навчання й виховання дітей.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія (загальна та вікова)».

Метою дисципліни є формування у студентів такої професійної позиції, за якої дитина сприймається як самоцінна й неповторна особистість, здатна до волевиявлення та ініціативи, отримання студентами теоретичних знань з дитячої психології та формування практичних навичок (компетентностей).

Ключові слова: психологія, дитяча психологія, психічний розвиток особистості, пам'ять, увага, уява, мислення, мовлення.

Abstract

The program of study of the normative educational discipline "Pedagogical Psychology" is compiled in accordance with the educational and professional program of training bachelors of the specialty 013 Primary education according to the educational and professional program "Primary Education".

The subject of study of the academic discipline is: the age-related dynamics of the human psyche during childhood, the development of mental processes and mental qualities of the child's personality. - child psychology serves as a theoretical basis for pedagogical psychology, as well as for the practice of teaching and raising children.

Interdisciplinary connections: "Psychology (general and age)".

The goal of the discipline is the formation of such a professional position in students, in which the child is perceived as a self-valuable and unique individual, capable of self-determination and initiative, the students' acquisition of theoretical knowledge of child psychology and the formation of practical skills (competencies).

Key words: psychology, child psychology, mental development of personality, memory, attention, imagination, thinking, speech.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологія педагогічна» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення навчальної дисципліни є психологія навчання, психологія виховання та психологія вчителя.

Міждисциплінарні зв'язки: спирається на знання «Психологія (загальна та вікова)», дитяча психологія, педагогіка.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: формування у студентів загальних уявлень про педагогічну психологію, оволодіння студентами найважливішими теоретичними проблемами з педагогічної психології; ознайомлення студентів з методами педагогічної психології, з психологією виховання, з психологією навчання, з психологією вчителя та психологією педагогічної діяльності.

1.2. Основними **завданнями** є вивчення загальних засад педагогічної психології; ознайомленні з методами педагогічної психології; ознайомленні з психологією виховання, психологією навчання, психологією педагогічної діяльності, психологією вчителя; оволодінні всіма категоріями, поняттями, включеними в програму курсу; оволодінні прийомами всіх форм занять з використанням активних методів навчання, які спрямовані на формування у студентів теоретичного професійного мислення психологічного складу; формуванні у студентів вміння творчо та професійно використовувати знання у педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН -5 Знати методичні системи навчання учнів освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ПРН - 8 Вміння володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів та їх врахування в освітньому процесі.

ПРН - 10 Здатність моделювати процес навчання учнів початкової школи з певного предмету: розробляти проекти уроків та / або їх фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійно-педагогічній діяльності у галузі початкової освіти.

I. Загальнопредметні:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійно-педагогічній діяльності у галузі початкової освіти.

ЗК-2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування із представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК-4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (*лідерська компетентність*).

ЗК-5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (*підприємницька компетентність*).

ЗК-6. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною (за потреби – іншою) мовою усно та письмово.

II. Фахові:

СК-1. Мовно-комунікативна компетентність.

- 1.1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.
- 1.2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

СК-2. Предметно-методична компетентність.

2.1. Здатність здійснювати аналіз нормативних документів, що регламентують початкову освіту; та реалізовувати на практиці цілі і завдання навчання предмета / освітньої галузі відповідно до Державного стандарту початкової освіти.

2.2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

2.3. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності.

2.4. Здатність здійснювати інтегроване навчання.

2.5. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-3. Інформаційно-цифрова компетентність.

3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

3.2. Здатність ефективно використовувати наявні електронні ресурси та цифрові технології в освітньому процесі.

СК-4. Психологічна компетентність.

4.1. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

4.2. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, Я-ідентичності.

4.3. Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

4.4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен буде відчувати себе її частиною.

СК-5. Емоційно-етична компетентність.

5.1. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами.

5.2. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

5.3. Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

5.4. Здатність до ефективного використання виховного потенціалу уроків та інших видів занять; формування навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, поваги та толерантного ставлення до інших, до попередження та протидії булінгу.

СК-6. Компетентність педагогічного партнерства.

6.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

6.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

6.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК-7. Інклюзивна компетентність.

7.1. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

7.2. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.

7.3. Здатність забезпечувати в інклюзивному освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК-8. Здоров'язбережувальна компетентність.

8.1. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

8.2. Здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.

8.3. Здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

8.4. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

8.5. Надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК-9. Проєктувальна компетентність. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-10. Прогностична компетентність.

10.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу.

10.2. Здатність планувати освітній процес.

СК-11. Організаційна компетентність.

11.1. Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів.

11.2. Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

СК-12. Оцінювально-аналітична компетентність.

12.1. Здатність оцінювати результати навчання учнів.

12.2. Здатність аналізувати результати навчання учнів.

12.3. Здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

СК-13. Інноваційна компетентність.

13.1. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

13.2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

13.3. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

СК-14. Здатність до навчання впродовж життя. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку упродовж життя.

СК-15. Рефлексивна компетентність.

15.1. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

15.2. Здатність до рефлексії та коригування освітнього процесу на основі врахування індивідуальних і вікових особливостей, навчальних досягнень здобувачів початкової освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Загальна характеристика педагогічної психології як науки

Тема 2. Виникнення і розвиток педагогічної психології

Тема 3. Психологія дошкільної освіти

Тема 4. Основи психології розвитку особистості дошкільника в освітньому середовищі

Тема 5. Учіння та учбова діяльність як складова педагогічного процесу

Тема 6. Загальна характеристика психології навчання та навчальної діяльності.
Мотивація навчання

Тема 7. Психологія навчальної діяльності і навчання у дошкільному віці, готовність до школи

Тема 8. Психологія виховання. Психологічні основи змісту, форм організації та методів виховання

Тема 9. Психологія виховання і соціалізація в дошкільному віці

Тема 10. Загальна характеристика педагогічної освіти. Психологічна структура педагогічної діяльності

Тема 11. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності

Тема 12. Професійна підготовка і особистісний розвиток педагога

Тема 13. Психологія педагогічної діяльності та професійного спілкування

Тема 14. Педагогічна техніка

Тема 15. Майстерність вчителя на уроці

Тема 16. Майстерність вихователя

3. Рекомендована література

Базова

1. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посіб. К.: Академвидав, 2017. 424 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. К.: Просвіта, 2018. 416 с.

Допоміжна

1. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2016. 400 с.
2. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 128с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. 3-є вид. К.: Вища школа, 2015. 487 с.
4. Кузікова С.Б. Основи психокорекції. К.: Академвидав, 2017. 320с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. 2-е вид., перероблене та доповнене. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 272 с.
6. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Посібник. К.: Академвидав, 2015. 448 с.
7. Заброцький М.М. Основи вікової психології: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2015. 112с.

Інформаційні ресурси

1. https://pidru4niki.com/1821100137149/psihologiya/peredmovva_vikova_i_pedagogichna_psihologiya
2. https://stud.com.ua/88896/pedagogika/pedagogichna_psihologiya
3. scholar.google.com.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, ІНДЗ, мультимедійні презентації, тестування, контрольні роботи.